

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Confessio Fidei Exhibita Invictiss. Imp. Carolo V. Cæsari
Aug. in Comicijs Avgvstæ. Anno M. D. XXX.**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1542

VD16 C 4714

De Bonis Operibvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35748

ARTICVLI FIDEI

ad diuinam gratiam, quæ in promissionibus propo-
sita est, confugeretur, ut ad liberationem quere-
rentur promissiones Dei, hoc est, gratia Dei, &
incipiat esse in homine iusticia, non sua, sed Dei.

DE BONIS OPERIBVS.

Cum necessariam de fide doctrinam & con-
solationem Ecclesijs proponimus, additur & do-
ctrina de bonis operibus, Quod uidelicet necessa-
ria sit in reconciliatis, obedientia erga legem Dei.
Nam Euangelium concionatur de noua uita, iuxta
illud, Dabo legem meam in cordibus eorum, Hæc
igitur noua uita, debet esse obedientia erga Deum,
Et Euangelium prædicat pœnitentiam, Nec existe-
re fides potest, nisi in his, qui pœnitentiam agunt,
quia fides consolatur corda in contritione & ter-
roribus peccati, sicut Paulus docet, Iustificati fide
pacem habemus, Et de pœnitentia dicit Rom. 6.
Vetus noster homo simul crucifixus est, ut abolea-
tur corpus peccati, ne peccato deinceps seruiamus,
Et Esaias inquit, Vbi habitabit dominus? In Spiritu
contrito & humiliato &c.

Secundo, Inter bona opera præcipuum est, &
summus cultus Dei, fides ipsa, & parit multas alias
uirtutes

PRÆCIPVI.

uirtutes, quæ existere non possunt, nisi prius corda
 fidem conceperint, Paulus enim dicit, Quomodo
 inuocabunt, nisi crediderint? Donec animi dubi-
 tant, an a Deo exaudiantur, donec sentiunt se a
 Deo reijci, non uere inuocant Deum. Sed cum fide
 agnoscimus misericordiam, confugimus ad Deum,
 diligimus, inuocamus, speramus, expectamus auxili-
 um, obedimus in afflictionibus, quia iam scimus nos
 esse filios, & placere Deo hoc nostrum sacrificiū,
 nostras afflictiones, Hos cultus parit fides, Præcla-
 re igitur inquit Ambrosius, Fides bonæ uoluntatis,
 & iustæ actionis genitrix est, Aduersarij uideri
 uolunt magnifice ornare doctrinam bonorum ope-
 rum, Et tamen de his spiritualibus operibus, de fi-
 de, de exercitijs fidei in inuocatione, in omnibus
 uitæ negocijs, consilijs & periculis, nihil dicunt,
 Ac ne potest quidem recte dici de his exercitijs,
 Si conscienciæ relinquantur in dubitatione, Si nesci-
 ant Deum requirere fidem, tanq̃ precipuum cultū,
 Et cum offunditur oculis illa ingens species exter-
 norum operum, mentes, præsertim non satis insti-
 tute, abducuntur a conspectu horum exercitiorū
 interiorum. Necessè est autem in Ecclesia de his
 interioribus operibus, & fructibus spiritus doceri
 homines, Nam hæc opera discrimen faciunt inter

ARTICVLI FIDEI

pios & hypocritas, Externos cultus, externas ceremonias, & alia externa opera prestare etiam hypocrita possunt. At hi cultus tantum sunt uerae Ecclesie, uera poenitentia, Timor, fides, inuocatio, &c. Hi cultus precipue requiruntur & laudantur in scripturis, ut Psalmo 49. Immola Deo sacrificiū laudis, Inuoca me in die tribulationis &c.

Tertio. Et hac fide, quæ consolatur corda in poenitentia, accipimus spiritum sanctum, qui datur, ut gubernet & adiuuet nos, ut peccato, & diabolo resistamus, & magis magisque agnoscamus infirmitatem nostram, & in nobis crescant agnitio Dei, timor, fides. Quare debet in nobis obediencia erga Deum & noua uita crescere, sicut Paulus docet, renouari nos debere, ad agnitionem Dei, ut efficiatur in nobis noua lux & imago eius qui condidit nos &c.

Quarto, Docemus etiam quomodo hæc inchoata obediencia placeat Deo. Nam in hac tanta infirmitate & immundicie naturæ, Sancti non satisfaciunt legi, opus igitur est pijs consolatione, ut sciant quomodo hæc exigua & imperfecta obediencia, Deo placeat. Non enim ideo placet, quia legi satisficiat, Sed quia personæ reconcilia-
te &

PRÆCIPVI.

te & iuste sunt propter Christum, & credunt sibi
 condonari imbecillitatem suam. Sic Paulus docet,
 Nulla nunc est condemnatio his, qui sunt in Chri-
 sto &c. Quam̄ igitur hæc noua obedientia, pro-
 cul abest a perfectione legis, tamen est iusticia, &
 meretur premia, ideo, quia personæ reconciliatæ
 sunt. Atq; ita de operibus iudicandum est, quæ qui-
 dem amplissimis laudibus ornanda sunt, quod sint
 necessaria, quod sint cultus Dei & sacrificia spiri-
 tualia & mereantur premia. Sed tamen de persona
 prius tenenda est hæc consolatio, necessaria in cer-
 tamine conscienciæ, quod fide gratis habeamus re-
 missionem peccatorum, & persona iusta, id est re-
 conciliata sit, et heres uitæ æternæ, propter Christū,
 postea uero placere obedientiam, iuxta illud, Nunc
 non estis sub lege, sed sub gratia, Non enim possunt
 opponi iræ ac iudicio Dei nostra opera, sed terro-
 res peccati & mortis uincendi sunt fiducia media-
 toris Christi, Sicut scriptum est O mors, ero mors
 tua, Et Ioan. 6. ait Christus. Hæc est uoluntas pa-
 tris qui misit me, ut omnis qui uidet filium & cre-
 dit in eum, habeat uitam æternam, Et Paulus, iusti-
 ficati fide, pacem habemus, Et Ecclesia semper
 orat, Dimitte nobis debita nostra, Atq; ita de im-
 becillitate sanctorum, & de fide docent, & ipsi

S. Patres

ARTICVLI FIDEI

S. Patres Augustinus in enarratione Psalmi 30. inquit. In tua iusticia erue me, Nam si attendas ad iusticiam meam, damnas me. In tua iusticia me erue, Est enim iusticia Dei, quæ & nostra fit, cum donatur nobis. Ideo autem Dei iusticia dicitur, ne homo sese putet a seipso habere iusticiam, Sicut enim dicit Apostolus Paulus. Credenti in eum qui iustificat impium, id est, qui ex impio facit iustum, Si agat tanquam ex regula legis proposita, damnandus est peccator. Hac regula, si ageret, quem liberaret? Omnes enim peccatores inuenit, Hoc ait Apostolus, Omnes peccauerunt & egent gloria Dei. Quid est, Egent gloria Dei? Ut ipse liberet, non tu, Quia tu non potes liberare, indiges liberatore, Quid est quod te iactas? quid est quod de lege, & iusticia presumis? Non uides quid intus tecum pugnet? Non audis decertantem, & confitentem & adiutorium in pugna desiderantem. Miser ego homo &c. Facile autem iudicari potest, necessariam esse Ecclesiæ hanc doctrinam, ut sciant homines se non satisfacere legi, & tamen habeant consolationem, quomodo hæc imperfecta obedientia placeat. Hanc doctrinam horribiliter obruerunt olim quædam absurde persuasiones, in quibus indocti contra autoritatem scripturæ & ueteris Ecclesiæ,

PRÆCIPVI.

Ecclesiæ, finxerunt homines legi Dei satisfacere,
Item, iustos esse propter legis impletionem &c,
Et Monachos perfectos esse, & ampliora & pre-
stantiora opera prestare, quam lex Dei flagitat,
interim altissimum silentium erat, quomodo fide
apprehendendus sit mediator Christus, Sed iube-
bant dubitare aut confidere proprijs operibus.

Ceterum de hac obedientia etiam docemus,
eos qui admittunt peccata mortalia, non esse iu-
stos, quia Deus requirit hanc obediētā, ut resista-
mus uiciosi affectibus, Qui autem non repugnant,
Sed obtemperant eis contra mandatum Dei, &
admittunt actiones contra conscienciā, hi sunt in-
iusti, & neq; spiritum sanctum, neq; fidem, id est,
fiduciam misericordiæ retinent. Nam in his qui
delectantur peccatis, nec agunt pœnitentiam, ne
potest quidem fiducia existere quæ quærat remis-
sionem peccatorum.

Quinto, Necessè est hoc quoq; docere, quo-
modo facere homines bona opera possint. Modo
dictum est, quomodo placeant Deo, Hic addimus
etiam quomodo fieri possint, Etsi enim homines
suis uiribus externa honesta opera utcumq; effice-
re possunt, & hanc disciplinam debent prestare,
tamen

ARTICVLI FIDEI

tamen homines sine fide sunt in potestate diaboli, qui impellit eos ad manifestam turpitudinem, occupat animos eorum impijs & blasphemis opinionibus, Id enim est regnum & tyrannis diaboli. Ad hæc natura per sese infirma est, & non potest sine auxilio Dei se erigere, & spiritualia opera efficere, Ideo docentur homines, in Euangelio promitti spiritum sanctum, qui animos eorum qui agunt pœnitentiam & Euangelio assentiuntur, adiuuet & gubernet. Quare in omni uita, in tanta infirmitate naturæ, inter has diaboli insidias in omnibus periculis exercenda est fides in inuocatione, ut perseuerare in fide & obedientia erga Deum possimus, Itaq; Zacharias inquit. Effundam super domum David, & super habitatores Ierusalem spiritum gratiæ & precum, Ideo enim uocat spiritum gratiæ, & spiritus sanctus erigat & consoletur perterrefactas mentes, & testetur nos habere Deum placatum, Et uocat spiritum precum, ut fidem assidue in inuocatione exerceamus, Vt per hæc exercitia confirmetur fides, & crescat noua uita.

Et ueræ uirtutes sine ulla dubitatione sunt, dona Dei, Fides, perspicacia iudicij in discernendis

dis

P R A E C I P V I.

dis dogmatibus, Magnitudo animi, qualem esse ne-
 cesse est in his qui Euangelium docent & confiten-
 tur, uera diligentia in regendis Ecclesijs, uera hu-
 militas, non appetere potentiam, non frangi popu-
 lari fauore aut odio, uera castitas & c. Has heroi-
 cas uirtutes Paulus uocat dona Dei. Rom. 12. Ha-
 bentes dissimilia dona secundum gratiam nobis
 datam. Et de his inquit ad Corinth. Hæc efficit unus
 & idem spiritus, distribuens singulis & c. Debet
 autem ad hæc dona accedere exercitatio nostra,
 quæ & conseruat ea & meretur incrementum,
 iuxta illud, Habenti dabitur. Et Augustinus pre-
 clare dixit. Dilectio meretur incrementum dile-
 ctionis, cum uidelicet exercetur. Habent enim bo-
 na opera, premia, cum in hac uita, tum post hanc
 uitam in uita æterna, Quia enim Ecclesia in hac
 uita subiecta est cruci & morti corporali, disse-
 runtur premia pleraq; ad futuram uitam, quæ eti-
 amsi per misericordiam certo propter Christum
 contingit, his qui fiducia Christi iustificati sunt, ta-
 men etiam est compensatio bonorū operum, iux-
 ta illud, Merces uestra copiosa est in cælis.

Ex his satis liquet, doctrinam bonorum ope-
 rum Dei beneficio, pie & recte doceri in nostris
 Ecclesijs.

ARTICVLI FIDEI

Ecclesijs. Quanta fuerit olim obscuritas, quanta confusio doctrinæ de bonis operibus, bonæ mentes satis norunt, Nemo monebat de discrimine humanarum traditionum & legis diuinæ. Nemo docebat, quomodo placerent bona opera, in tanta nostra infirmitate. Deniq; altissimum silentium erat de fide, qua opus est in remissione peccatorum. At explicatis nūc his rebus, tenent piæ consciencie, consolationem, & certam spem salutis, & intelligūt ueros cultus, & norunt quomodo placeant Deo, & quomodo sint meritorij.

XXI.

De ueneratione sanctorum docent, quod utile sit sanctorum memoriam proponere, ut eorum exemplis fidem nostram confirmemus, Item ut eorum fidem & bona opera imitemur quantum cuiusq; uocatio requirit, ut *Cæsar* exemplū *Dauidis* imitari potest, in bello gerendo ad repellendos *Turcas*, Nam uterq; Rex est. Debemus etiam gratias Deo agere, quod tam multa & gloriosa exempla misericordie suæ proposuerit Ecclesiæ in sanctis, Item q; Ecclesiam pucherrimis donis ac uirtutibus sanctorum ornauerit, Laudandi sunt & ipsi sancti, qui donis Dei pie usi sunt, qui ad ornandam
Ecclesiam

PRAECIPVI:

Ecclesiam contulerint. Ceterum scriptura non docet inuocare sanctos, seu auxilium a sanctis petere, sed unum Christum nobis proponit mediatorē, propiciatorem, pontificem & intercessorem. De hoc habemus praecepta & promissiones, ut & ipsum inuocemus, & statuamus exaudiri preces nostras, cum ad hunc pontificem & intercessorem confugimus, sicut inquit Ioan. 16. Quicquid petieritis patre in nomine meo, dabit uobis. Et Ioan. 14. Quicquid petieritis in nomine meo, id faciam, Hec testimonia iubent ad Christum confugere, iubent ut Christum sentiamus esse intercessorem, & placatorem, iubent ut confidamus nos exaudiri a patre propter Christum. De sanctis uero, nec precepta, nec promissiones nec exempla sunt in hanc sententiam in scripturis. Et obscuratur officium & honos Christi, cum homines confugiunt ad sanctos & hos ducunt esse mediatores eosque inuocant, & sibi fingunt opinionem, sanctos esse benigniores, atque ita fiduciam, debitam Christo, transferunt in sanctos. At Paulus inquit, Unus est mediator Dei & hominum. Hunc igitur cultum precipue requirit Christus, ut sentiamus ad ipsum confugiendum esse, ipsum esse intercessorem, propter quem certo exaudiamur &c.

d

Hec

ARTICVLI FIDEI

Hæc summa est doctrinæ quæ in Ecclesijs nostris traditur. Et consentaneam esse iudicamus & Propheticæ ac Apostolicæ scripturæ, & Catholicæ Ecclesiæ, Postremo etiam Romanæ Ecclesiæ, quatenus ex probatis scriptoribus nota est. Atq; idem iudicaturos esse speramus omnes bonos & doctos viros. Non enim aspernamur consensum Catholicæ Ecclesiæ, Nec est animus nobis ullum nouum dogma & ignotum sanctæ Ecclesiæ, inuehere in Ecclesiam. Nec patrocinari impijs aut sediciosis opinionibus uolumus, quas Catholica Ecclesia dænavit. Non enim adducti praua cupiditate, sed coacti autoritate uerbi Dei & ueteris Ecclesiæ, amplexi sumus hanc doctrinam, ut & gloria Dei fieret illustrior, & consuleretur pijs mentibus in uniuersa Ecclesia. Constat enim plerosq; abusos irrepisse in Ecclesiam, qui emendatione opus habent. Et cum propter gloriam Christi, tum propter salutem omnium gentium maxime optamus, ut diligenter cognitis his controuersijs, Ecclesia re-purgetur, & ab ijs abusibus liberetur, qui dissimulari non possunt, quam ob causam diu iam omnes boni uiri in omnibus nationibus expetunt Synodum, cuius quidem spem aliquam clementiss. Imperator omnibus gentibus ostendit. Faciet igitur
Imperator

PRÆCIPVL.

Imperator rem dignissimam sua magnitudine & foelicitate, & exoptatam uniuersæ Ecclesiæ, si in Synodo permiserit iudiciũ de tantis rebus, non illis qui priuatos adfectus in consilium adhibent, sed delectis pijs & doctis uiris, qui gloriæ Christi, & saluti uniuersæ Ecclesiæ consulere cupiant. Hæc est usitata & legitima uia in Ecclesiâ, dirimendi dissensiones, uidelicet ad synodos referre controuersias Ecclesiasticas.

Hunc morem seruauit Ecclesia inde usq; ab Apostolis. Et præstantissimi Imperatores Constantinus ac Theodosius, etiam in rebus non ualde obsecuris, & dogmatibus absurdis, tamẽ sine Synodo, nihil constituere uoluerunt, ut Ecclesiæ libertatem in iudicijs dogmatum conseruarent. Et honestissimum est Cafari, illorum optimorum principum exemplum imitari, præsertim cum nos nihil mutauerimus, sine exemplo ueteris Ecclesiæ. Et speramus hanc tantam foelicitatem Imperatori diuinitus datam esse, ad Ecclesiæ emendationem ac salutẽ. Certe hanc gratiam Deus ab ipso reposcit, ut potentiã suam conferat ad ornandã Christi gloriam, ad Ecclesiæ pacem, ad prohibendam immanem & iniustissimam crudelitatem, quæ mira quadam ra-

d ij bie passim

ARTICULI FIDEI

bie passim exercetur in membra Christi, in homines pios & innocentes. Harum maximarum rerum curam mandavit Deus summis principibus. Ideo excitat Monarchas, ut iniusta imperia prohibeant, quemadmodum excitavit Cyrum, ut liberaret a captivitate populum Iudeorum, Constantinum, ut illam infinitam seviciam, quæ tunc in Christianos exercebatur, depelleret. Ita optamus ut Cesar, & curam emendandæ Ecclesiæ suscipiat, & iniustam crudelitatem prohibeat.

Nam articuli nostri quos recensuimus, satis clare testantur, nos nullum dogma contra Catholicam Ecclesiam, nullam impiam aut sediciosam opinionem docere aut probare, Imo quosdam insignes articulos Christianæ doctrinæ a nostris pie & utiliter illustratos esse. In externis traditionibus, abusus quidam mutati sunt, quarum etiam si qua est dissimilitudo, si tamen doctrina & fides pura sit, nemo propter illam traditionum humanarum dissimilitudinem habendus est hereticus, aut desertor Catholicæ Ecclesiæ. Nam unitas Catholicæ Ecclesiæ consistit in doctrinæ & fidei consensu, non in traditionibus humanis, quarum semper in Ecclesijs per totum orbem magna fuit dissimilitudo

PRÆCIPVI.

militudo. Nec uero fidem habeat *Cæsarea Maie-*
stas his, qui, ut odia contra nos inflamment, miras
calumnias spargunt. Prædicant omnes ceremo-
nias, omnes bonos mores in Ecclesijs deleri a no-
bis. Hæc crimina aperte falsa sunt. Nos enim &
ceremonias diuinitus institutas, summa pietate con-
seruamus, & ut earum reuerentiam augeremus,
tantum nouos quosdam abusus sustulimus, qui con-
tra scripturam, contra ueteres Canones, contra
ueteris Ecclesiæ exempla, sine ulla certa autorita-
te uicio temporum recepti sunt. Ac magna ex par-
te ueteres ritus diligenter apud nos seruantur.
Quare rogamus, ut *Cæsarea Maieestas*, clementer
audiat, quid in externis ritibus seruetur, quid qua-
de causa mutatum sit.

ARTICVLI DE ABVSIBVS QVI IN EXTERNIS RITIBVS MVTATI SVNT.

DE MISSA.

Falso accusantur Ecclesiæ nostræ, quod *Mis-*
sam aboleant. Retinetur enim *Missa* apud nos &
summa reuerentia celebratur, seruantur & usita-
te ceremoniæ fere omnes, præter quam quod la-
tinis cantionibus admiscantur alicubi germanicæ.

d iij

que